

RASMUS PALUDAN
BA.JUR.
POSTBOKS 2658
2100 KØBENHAVN Ø

TLF 35 26 23 09

Retsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

10-04-2005

Urigtige oplysninger fra Familie- og Forbrugerministeren – L27

Jeg har modtaget Lars Barfoeds svar af 6. april 2005 på min henvendelse til Retsudvalget af 6. marts 2005.

I svaret skriver Lars Barfoed bl.a.:

"En række borgere er efter den gældende navnelov blevet dømt til ikke at anvende deres mellemnavn som efternavn, idet man efter den gældende lov ikke altid har ret til at anvende sit mellemnavn som efternavn. Dette har kunnet ske, hvis en person med ret til at benytte det pågældende navn som efternavn har anlagt sag ved domstolene eller anmodet politiet om at indlede straffesag, jf. den gældende navnelovs § 16, stk. 1 og 2."

Jeg kan ikke gøre andet, end at konstatere, at Familie- og Forbrugerministeren herved giver forkerte oplysninger til Folketinget. Der gives 2 forkerte oplysninger i ovenstående citat.

For det første, så er det forkert, når Lars Barfoed skriver "ikke altid har ret til at anvende sit mellemnavn som efternavn". Retstilstanden er: man har *aldrig* ret til at anvende sit mellemnavn som efternavn (ved forbeholdte efternavne).

Det Lars Barfoed mener, er, at det ofte lader sig gøre at fortsætte en sådan ulovlig adfærd, fordi ingen forurettet part har lyst eller energi til at gå til politiet og/eller domstolene. Desværre er det ikke det, Lars Barfoed skriver.

Man har aldrig ret til at køre på cykel uden lys, når det er mørkt – også selvom man ikke får en bøde. Ligeledes har man aldrig ret til at benytte sit mellemnavn som efternavn, når efternavnet er forbeholdt – også selvom man ikke får en bøde. Et forhold som dette, der er undergivet betinget offentlig påtale, bliver ikke

lovligt af, at ingen forurettet part begærer påtale. Så lovbryderen får altså ikke "ret" under nogen omstændigheder.

For det andet: for at en borger bliver "dømt til" ikke at anvende sit mellemnavn som efternavn kræves det, at en forurettet borger anlægger civil sag mod lovbryderen ved domstolene.

Det er korrekt, at den nugældende navnelovs § 16, stk. 1 giver mulighed for, at en forurettet part kan anmelde en konkret overtrædelse til politiet. Det kan fx være tilfældet, hvis en borger på en given dato benytter sin mellemnavn som efternavn i en avisartikel. Resultatet af en sådan anmeldelse vil være, at lovbryderen må betale en bøde (enten ved bødeforelæg eller dom). Selv hvis bøden bliver pålagt ved dom, så er der imidlertid bestemt *ikke* tale om, at lovbryderen bliver "dømt til" ikke at anvende sit mellemnavn som efternavn fremover.

Omkring muligheden for at opnå dom over en lovbryder finder jeg det således særdeles beklageligt, når Lars Barfoed i ovenstående citat skriver, at en sådan dom kan opnås ved henvendelse til politiet, for det forkert.

Ligesom det er tilfældet i mange andre sager, hvor straffen er en bøde af lille størrelse, så kan lovbryderen sagtens fortsætte sine ulovlige aktiviteter, selvom han skal betale en bøde til politiet.

Den eneste effektive måde at få stoppet navnemisbrug på, er ved anlæggelse af civil sag med de omkostninger i tid, penge og energi, som det medfører. En civil dom giver mulighed for tvangsfuldbyrdelse med hjælp fra fogedretten ved fortsat misbrug af navnet. Som et eksempel på en civil dom af nævnte art, vedlægger jeg udskrift af dommen fra Vestre Landsret af 16. september 1999, bragt i Ugeskrift for Retsvæsen, Årgang 1999, side 2078. (**bilag**)

Lars Barfoed skriver, at det er et "stærkt ønske" i befolkningen at kunne antage sit mellemnavn som efternavn.

Det har hverken jeg eller Lars Barfoed andet end begrænset kendskab til.

Nogle embedsmænd i Familie- og Forbrugerministeriet synes, at det er vigtigere at tage hensyn til folk, som ønsker at antage deres mellemnavn som efternavn, end det er at tage hensyn til folk, som allerede bærer det pågældende navn som efternavn og ikke ønsker, at der skal ske en inflation i antallet af personer, som bærer navnet som efternavn. Der er altså tale om, at man forringer retsstillingen væsentligt for en række borgere, som ikke ønsker udbredt brug af deres efternavn.

I de tilfælde, hvor der er anlagt sag og en krænkelse er blevet stoppet ved dom, så vil jeg mene, at ønsket hos sagsøgeren om at stoppe krænkelsen må indikere en *særdeles stærk interesse* for at beskytte sit navn.

Lars Barfoed ønsker at tilgodese dem med "stærkt ønske", og selv ved anvendelse af Lars Barfoeds logik, synes det passende at tilgodese en række borgere, der føler en så stærk forbindelse til deres navn, at de er gået til domstolene.

RASMUS PALUDAN
BA.JUR.

Jeg skal derfor håbe, at Retsudvalget – med min uddybning i dette brev in mente – vil tage mit forslag af 6. marts 2005 under overvejelse.

Venlig hilsen

Rasmus Paludan

Uberettiget at bruge mellemnavn som efternavn.

TFA 2000, s. 26/1

Knud Hareskov Jensen havde i en længere årrække benyttet Hareskov som sit efternavn. Under en sag anlagt af et medlem af slægten Hareskov dømtes Knud Hareskov Jensen til at ophøre med brugen af Hareskov som efternavn, idet han ikke havde påvist en ganske særlig tilknytning til dette efternavn, jf. navnelovens § 8, nr. 5 (dissens m.h.t. begrundelsen).

V.L.D. 16. september 1999 i anke 8. afd. B-0555-98

(Eskild Jensen, Dorte Jensen, Kurt Rasmussen).

Kristian Meldgaard Hareskov (adv. Jørn Vestergaard-Jensen, Århus, e.o.)

mod

Knud Hareskov Jensen (adv. Kurt Lunde, Herning).

Herning Rets 1. afdelings dom 17. februar 1998.

Under denne sag, der er anlagt den 4. september 1997, har sagsøger, Kristian Meldgaard Hareskov, der er meddelt fri proces, nedlagt påstand om, at sagsøgte, Knud Hareskov Jensen, tilpligtes at ophøre med brugen af navnet »Hareskov« som slægtsnavn.

Sagsøgte nedlagde påstand om frifindelse.

Sagen drejer sig om, hvorvidt sagsøgtes anvendelse af navnet »Hareskov« som slægtsnavn er uberettiget, eller om sagsøgte og hans slægt har opnået navnehævd på anvendelsen.

Sagsøgte ansøgte den 21. september 1990 Århus Statsamt om tilladelse til at føre mellemnavnet Hareskov som efternavn. I en afgørelse dateret 11. februar 1991 blev der givet afslag på ansøgningen. Det anføres heri:

»... Navnet er optaget på Civilretsdirektoratets liste over forbeholdte efternavne. Der kan i henhold til navnelovens § 8, nr. 1 udfærdiges navnebevis på et forbeholdt efternavn, hvis navnet bæres eller har været båret som efternavn af en af ansøgerens forældre, bedsteforældre eller oldeforældre, hvilket ikke ses at være tilfældet i Deres sag.

De har oplyst, at navnet har været anvendt af Deres og Deres faders familie i mere end 50 år.

I henhold til navnelovens § 8, nr. 5, jfr. justitsministeriets cirkulære af 1. marts 1982 om udfærdigelse af navnebeviser § 18 kan der udfærdiges navnebevis på et forbeholdt navn, hvis ansøgeren og eventuelt dennes slægt i opstigende linie i 50 år eller mere fra det 15. år uafbrudt og upåtalte har været kaldt ved og almindelig kendt under det ansøgte navn.

Det er imidlertid en forudsætning for at vinde hævde på et navn, at ansøgeren kan fremlægge skriftlig dokumentation for brugen af navnet.

De har i skrivelse af 24. januar 1991 oplyst, at De ikke kan skaffe dokumentation for Deres faders brug af navnet.

De kan herefter ikke opfylde de stillede betingelser for navneændring, hvorfor statsamtet ikke kan imødekomme Deres ansøgning.

...«

Sagsøger, Kristian Meldgaard Hareskov, forklarede, at hans farfar fik navnet beskyttet i 1905. Der er i dag omkring 15 personer i slægten i form af sagsøger, hans brødre og fætre og deres afkom. Det var tilfældigt, at han opdagede, at sagsøgte og dennes brødre og en nevø

<2079>

anvendte navnet Hareskov som efternavn. Sagsøgtes brødre og nevøen har alle været kontaktet, og de er alle blevet dømt til at ophøre med at bruge Hareskov som slægtsnavn.

Sagsøgte, Knud Hareskov Jensen, forklarede, at han nok er døbt Knud Hareskov Jensen, men at han selv alene har anvendt Hareskov

som efternavn. Hans børn bruger også kun Hareskov som efternavn. På postkassen er også kun anført efternavnet Hareskov. Han ved ikke, hvorfor han i Mostrups Vejviser er opført under navnet Jensen. Han har dog i anledning af sagen kontaktet udgiveren, der har oplyst, at man har oplysningerne fra Folkeregistret. Når han modtager post fra offentlige myndigheder, er hans fulde navn altid anført. Over for foretningsforbindelser anvender han alene navnet Knud Hareskov. Han har aldrig været i tvivl om, at han var berettiget hertil. I 1990 var han i kontakt med Århus Statsamt omkring en adoption. Han fik da oplyst, at han kunne få navnebevis på navnet Knud Hareskov, hvis han fik 3 erklæringer. Senere fik han oplyst, at de pågældende personer skulle afhøres af politiet. De 2 af 3 personer, han havde kontakt med, var dog så syge, at han opgav. Sagsøgtes fader, Jens, blev kun kaldt Jens Hareskov. Han var bl.a. købmand i Knudsted og i Sinding. Han var kendt under navnet købmand Hareskov. Sagsøgte har dog ikke kunnet spore anvendelsen af navnet længere tilbage end til omkring 1937. Han ved ikke, om nogen har påtalt brugen af navnet over for faderen. Ingen har dog påtalt anvendelsen over for sagsøgte, før han modtog en henvendelse fra sagsøger.

Vidnet, Conny Jakholm, forklarede, at hun har kørt som postbud i det område, hvor sagsøgte bor. Post til sagsøgte har alene været adresseret til Hareskov eller et firmanavn. En gang stod der Hareskov Jensen på en avis. Hun var da i tvivl om, hvorvidt den var til sagsøgte.

Vidnet Frede Vestergaard, 77 år, forklarede, at han kendte sagsøgtes far, Jens Hareskov. Denne købte en købmandsforretning i Sinding i 1944. De blev personlige venner og gik bl.a. på jagt sammen. I starten troede han, at hans navn alene var Hareskov, for han blev kun kaldt købmand Hareskov. Senere fik han at vide, at han også hed Jensen, men dette navn brugte han aldrig. Vidnet kendte i øvrigt ikke sagsøgte.

Vidnet Thea Jensen, 84 år, forklarede, at hun kendte sagsøgtes far, Jens Hareskov, der var købmand i Sinding. Hun handlede i forretningen, indtil Jens Hareskov solgte forretningen i 1947. Hun mente, at han da havde haft forretningen i ca. 3 år. Denne blev kun kaldt købmand Hareskov. Vidnet vidste ikke, om han også hed Jensen. Sagsøgte er gift med vidnets søsterdatter, og hun har kun kendt ham under navnet Knud Hareskov. Hun vidste ikke, at sagsøgte også hed Jensen. Vidnet har aldrig besøgt sagsøgte, og de mødes ikke ret tit, da vidnet har en stor familie.

Vidnet Bente Isen, 57 år, forklarede, at hun kendte sagsøgte fra dennes læretid i 1965-69, idet de var ansat i samme firma. De var ikke på efternavn, og sagsøgte blev kun kaldt Knud, men hun vidste, at han hed Knud Hareskov. Senere har vidnet anvendt sagsøgtes firma som konsulent. Da har sagsøgte altid præsenteret sig som Knud Hareskov. I forbindelse med denne sag kom hun tilfældigt til at tale med sin far om sagen. Det viste sig, at denne kendte sagsøgtes far siden 1937. Faderen blev kaldt Jens Hareskov og var post. Faderen er nu 89 år. Hun kunne også huske, at da hun arbejdede sammen med sagsøgte, havde hendes far fortalt, at han havde arbejdet sammen med sagsøgtes far i brunkullene i en periode. Vidnet ved, hvor sagsøgte bor, men de har intet med hinanden at gøre.

Sagsøger har til støtte for sin påstand gjort gældende, at sagsøgte ikke er berettiget til eller har vundet hævde på anvendelsen af slægtsnavnet Hareskov. Han har bevisbyrden, og den er ikke løftet. Efter navnelovens § 16, stk. 2, skal sagsøgte derfor ophøre med brugen. Under sagen er det udokumenteret, at sagsøgtes far hed Jens Hareskov, men sagsøgtes brødre hedder Harskov Jensen og Harreskov Jensen. Det er også udokumenteret, at sagsøgtes far har anvendt Hareskov efter 1947. Bente Isen er et 2.-håndsvidne, og der kan ikke lægges vægt på hendes forklaring. Den skriftlige dokumentation, der kræves efter cirkulæret om navnebeviser § 18, foreligger ikke.

Sagsøgte har til støtte for sin påstand gjort gældende, at han har vundet navnehævd på slægtsnavnet Hareskov efter cirkulæret om navnebeviser § 18, idet hans slægtinge i opstigende linie upåtalte har

været kaldt ved og almindelig kendt under navnet Hareskov i hvert fald siden 1937, hvilket vil sige uafbrudt i mere end 50 år, og da sagsøgte selv har været kaldt ved og almindelig kendt under navnet Hareskov i mindst 25 år regnet fra sagsøgtes fyldte 15. år. Selvom navnet Hareskov i henhold til øvrighedsbevis af 1905 er forbeholdt sagsøger og dennes slægt, er dette ikke til hinder for sagsøgtes opnåelse af navnehævd. Der er under sagen ført et tilstrækkeligt bevis for sagsøgtes ret, og sagsøger har ikke ført et tilstrækkeligt modbevis.

Retten bemærkninger:

Efter navnelovens § 16, stk. 2, kan den, der godtgør, at en anden uberettiget benytter vedkommendes navn eller et navn, der har en sådan lighed hermed, at forveksling let kan ske, ved dom få den anden tilpligtet at ophøre med brugen af navnet. Det er således ikke op til retten at tage stilling til, om betingelserne for udstedelse af navnebevis efter cirkulæret om navnebeviser er til stede eller ej. Efter bevisførelsen har sagsøger ikke godtgjort, at sagsøgtes anvendelse af slægtsnavnet Hareskov er uberettiget, og der kan herefter afsiges dom efter sagsøgtes påstand som nedenfor bestemt. - - -

<2080>

Vestre Landsrets dom.

- - -

For landsretten har appellanten, Kristian Meldgaard Hareskov, nedlagt påstand om, at indstævnte, Knud Hareskov Jensen, tilpligtes at ophøre med brugen af navnet Hareskov som efternavn.

Indstævnte har påstået dommen stadfæstet.

Appellanten har supplerende forklaret, at hans bedstefader siden 1866 har haft Hareskov som efternavn. Appellantens broder og fire fætre har dette efternavn. De er i dag ca. 20 personer i slægten med dette navn.

Indstævnte har supplerende forklaret, at familien flyttede fra gården i 1960, da faderen døde. De efterlod i den forbindelse en del papirer på gården. I 1991 opgav han at klage til Civilretsdirektoratet, da han på grund af sygdom hos nogle vidner havde svært ved at bevise, at faderen havde benyttet Hareskov som efternavn. Som erhvervsmand har indstævnte altid benyttet navnet Hareskov som efternavn. Indstævnte har boet 36 forskellige steder dels i Danmark, dels i Filippinerne og Portugal. I perioden fra 1947 til faderens død i 1960 boede de forskellige steder omkring Herning. Indstævnte har ikke nogen forklaring på, at der på faderens gravsten står Jens Hareskov Jensen.

Johanne Vestergaard-Jensen har forklaret, at hun er 75 år, og at hun har kendt indstævntes forældre i den periode, som hendes mand, Frede Vestergaard-Jensen, har oplyst i byretten. Indstævntes fader benyttede Hareskov som efternavn.

Mogens Pallesen har forklaret, at han er 50 år, og at han har gået i skole med indstævnte i en periode fra 1961. Vidnet har stadig kontakt med indstævnte, og han kan ikke mindes, at familien har været kendt under andet navn end Hareskov.

Anders Søe Andersen har forklaret, at han er født i 1927, og at han med små afbrydelser har boet i Sinding indtil 1990. Han kan huske, at indstævntes fader var købmand i byen i 1940'erne. Vidnet husker det sådan, at indstævntes fader benyttede navnet Hareskov Jensen.

Aksel Dam har forklaret, at han er født i 1918. Han flyttede til Sinding i 1943-44 og har boet der siden. Han kan huske, at der boede en købmand, der hed Hareskov Jensen. Vidnet kendte den pågældende, da de var sammen i en nedkastningsgruppe under krigen.

Niels Jørgen Jacobsen har forklaret, at han er født i 1938. Han har kendt indstævntes familie siden 1950'erne. Han har altid kendt familien under navnet Hareskov. Det var først ved Johannes' bryllup i 1965, at han blev klar over, at de også hed Jensen.

Parterne har i det væsentlige gentaget deres procedure for byretten.

Appellanten har supplerende anført, at indstævntes benyttelse af appellants efternavn er uberettiget, da han har fået afslag på en ansøgning om navnebevis. Da kompetencen til at udfærdige navnebevis er tillagt statsamtet, jf. navnelovens § 5, og da statsamtets afgørelse ikke er blevet påklaget, er der allerede som følge heraf tilstrækkeligt grundlag for at give appellanten medhold i dennes påstand.

Indstævnte har endvidere gjort gældende, at fraværet af et navnebevis ikke automatisk medfører, at der er tale om en uberettiget benyttelse af navnet, jf. navnelovens § 16, stk. 2. Der skal derfor tages stilling til, om indstævnte i overensstemmelse med navnelovens § 8, nr. 5, har en ganske særlig tilknytning til efternavnet Hareskov. Ved denne vurdering er retten ikke bundet af administrative forskrifter. Når denne bestemmelse sammenholdes med det af appellanten nævnte cirkulære, finder indstævnte, at betingelserne for at få udstedt et navnebevis er opfyldt.

Landsrettens begrundelse og resultat:

Dommerne Dorte Jensen og Kurt Rasmussen udtaler:

Det lægges til grund, at indstævnte i en længere årrække har benyttet Hareskov som efternavn over for dele af omverdenen. Ved afgørelsen af, om der kan gives appellanten medhold i dennes påstand, må der derfor tages stilling til, om indstævntes brug af efternavnet er uberettiget, jf. navnelovens § 16, stk. 2.

Indstævnte, der i 1991 fik afslag fra Århus Statsamt på en ansøgning om at måtte benytte Hareskov som efternavn, har bevisbyrden for, at hans fortsatte brug af Hareskov som efternavn er berettiget. Indstævnte har i den forbindelse gjort gældende, at han har en ganske særlig tilknytning til efternavnet Hareskov. I administrativ praksis er det anerkendt, at hævdsynspunkter kan begrunde en antagelse om en ganske særlig tilknytning til et navn. I § 18 i cirkulære nr. 30 af 1. marts 1982 er det således også fastlagt, at der i visse tilfælde kan meddeles navneforandring på grundlag af navnehævd i medfør af navnelovens § 8, nr. 5. Såfremt indstævnte kan påvise, at han opfylder betingelserne for at få meddelt navneforandring efter den nævnte bestemmelse, finder vi, at indstævnte også har godtgjort, at der er tale om en berettiget benyttelse af efternavnet Hareskov. Vi finder imidlertid ikke, at indstævnte har ført bevis for, at han opfylder betingelserne i § 18, stk. 1, i det nævnte cirkulære. Ved afgørelsen er der blandt andet lagt vægt på, at der er divergerende vidneforklaringer om, hvorvidt indstævntes fader uafbrudt i en periode fra han drev forretning i Sinding, hvorfra han flyttede i 1947, og til sin død i 1960 har været kaldt ved og almindelig kendt under efternavnet Hareskov. Der er endvidere lagt vægt på, at der ikke er vidneforklaringer, der dækker den første periode, efter at han flyttede fra Sinding.

Vi finder derfor ikke, at indstævnte har påvist en ganske særlig tilknytning til efternavnet Hareskov, og tager derfor appellants påstand til følge.

Dommer Eskild Jensen udtaler:

<2081>

Efter lov om personnavne kan der ske ændring af et efternavn i nogle nærmere angivne situationer, begrundet i slægtskab eller ægteskab, jf. lovens § 2 og § 4. I sådanne tilfælde sker ændringen ved anmeldelse til ministerialbogen eller vielsemyndigheden. I § 3 er der særegler for erhvervelse af efternavn ved adoption. Der fremgår herefter af lovens § 5, at i øvrigt kan forandring af efternavn ske ved navnebevis, der udfærdiges af statsamtet. Efter udformningen af lov om personnavne må det antages, at der med de anførte lovbestemmelser udtømmende er gjort op med, hvorledes der kan ske forandring af et efternavn.

Indstævnte har i 1991 fået afslag fra statsamtet på en ansøgning om at få udstedt navnebevis til efternavnet Hareskov, idet statsamtet ikke fandt betingelserne i lovens § 8, nr. 5, opfyldt, jf. cirkulære nr. 30 af 1. marts 1982 § 18. Dette afslag har indstævnte ikke påklaget - efter det oplyste fordi han ikke havde mulighed for at fremkomme med den

formødne dokumentation for faderens brug af navnet. Da indstævnte ikke ved navnebevis har fået tilladelse til at bære efternavnet Hareskov, er hans brug af dette efternavn uberettiget, og allerede som følge heraf stemmer jeg ligesom flertallet for at tage appellantens påstand til følge.
